

**ДВНЗ "ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ"**

**КАФЕДРА ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ
з СЕКЦІЙНИМ КУРСОМ та СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної роботи
проф. Шульгай А.Г.

" ____ " _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліна "СЕКЦІЙНИЙ КУРС"
напрямок підготовки 1201 МЕДИЦИНА
спеціальність 7.12010001 "ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА",
7.12010003 "МЕДИКО-ПРОФІЛАКТИЧНА СПРАВА"
факультет медичний
навчальний рік 2016-2017

Розробники: д.мед.н., проф., завідувач кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини Боднар Я.Я.,
к.мед.н., доц., доцент кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини Орел Ю.М.

Схвалено на засіданні кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини

"30" серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

Боднар Я.Я.

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

**Тернопіль
2016**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 0,5	Галузь знань: 1201 "Медицина"	Нормативна
	Спеціальність: 7.12010001 "Лікувальна справа", 7.12010003 "Медико-профілактична справа"	Рік підготовки 5-й
Загальна кількість годин – 15	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Семестр IX / X
		Лекції –
		Практичні 12 год.
		Самостійна робота 3 год.
		Вид контролю залік

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Програма з дисципліни "*Секційний курс*" для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для:

- спеціальності 7.12010001 "Лікувальна справа", галузі знань 1201 "Медицина", для освітньо-кваліфікаційного рівня "Спеціаліст" із кваліфікацією "Лікар",
- спеціальності 7.12010003 "Медико-профілактична справа", галузі знань 1201 "Медицина", для освітньо-кваліфікаційного рівня "Спеціаліст" із кваліфікацією "Лікар".

Програма складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "Спеціаліст", відповідних кваліфікацій та спеціальностей у вищих навчальних закладах МОЗ України з урахуванням освітньо-кваліфікаційної характеристики галузевого стандарту вищої освіти України з даного напрямку (наказ МОЗ України № 539 від 08.07.2010 р., постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 "Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей") і робочих навчальних планів, обговорених і затверджених на засіданні Вченої Ради ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України" 31.05.2016 р., протокол № 18, та введених в дію наказом ректора по університету № 225 від 01.06.2016 р.

СЕКЦІЙНИЙ КУРС як навчальна дисципліна:

а) базується на вивчених студентами на попередніх курсах предметів "Патоморфологія", "Соціальна медицина та організація охорони здоров'я", клінічних дисциплін різного пофілю;

б) є важливим елементом забезпечення високого рівня лікарської підготовки;

в) формує у студентів клінічне мислення, вміння проводити клініко-анатомічні паралелі та оцінювати, трактувати і співставляти результати клінічних та патологоанатомічного досліджень.

Вивчення навчальної дисципліни "Секційний курс" здійснюється студентами на V курсі, в осінньому або весняному семестрі.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА навчальної дисципліни "**Секційний курс**" впливає із цілей освітньо-професійної програми підготовки випускників вищого медичного навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, котрими повинен оволодіти лікар-спеціаліст. Секційний курс належить до шпитальних дисциплін в системі підготовки медичних спеціалістів у вищих навчальних закладах МОЗ України. Знання, отримані студентами, є важливим компонентом професійно-практичної підготовки лікаря, при цьому основне завдання вивчення даної навчальної дисципліни – завершити процес формування у студентів клініко-морфологічного мислення.

У результаті вивчення дисципліни "Секційний курс" студент повинен знати:

- завдання, функції, методи роботи патологоанатомічної служби, її роль у системі охорони здоров'я;
- нормативні положення щодо організації та структури патологоанатомічної служби;
- правила оформлення лікарського свідоцтва про смерть, лікарського свідоцтва про перинатальну смерть, протоколу патологоанатомічного дослідження;
- принципи формулювання і структуру патологоанатомічного діагнозу;
- методика проведення розтину та особливості оформлення патологоанатомічної документації у випадках смерті, спричиненої терапевтичною, інфекційною, хірургічною, акушерсько-гінекологічною патологією;
- методика і особливості проведення розтину померлої дитини, плода, новонародженого та оформлення патологоанатомічної документації у випадках смерті, що пов'язана з перинатальною патологією;
- послідовність та методика підготовки і проведення клініко-патологоанатомічної конференції;
- правила забору матеріалу для біопсійного дослідження та методика його проведення.

У результаті вивчення дисципліни "Секційний курс" студент повинен вміти:

- на підставі клінічних та морфологічних даних провести клініко-анатомічний аналіз у конкретному випадку смерті та сформулювати патологоанатомічний діагноз;
- виписати лікарське свідоцтво про смерть і лікарське свідоцтво про перинатальну смерть та кодувати нозологічні одиниці згідно Міжнародної класифікації хвороб 10-го перегляду (далі – МКХ-10);
- сформулювати клініко-патологоанатомічний епікриз та оформити протокол патологоанатомічного дослідження;
- дати оцінку розбіжності клінічного та патологоанатомічного діагнозів;
- скласти план проведення клініко-патологоанатомічної конференції;
- скласти план виступу лікаря-клініциста, патологоанатома, рецензента на клініко-патологоанатомічній конференції у конкретному випадку смерті;
- оцінити результати біопсійного дослідження при різних патологічних процесах.

У результаті вивчення дисципліни "Секційний курс" студент повинен оволодіти навичками:

- формування протичумної укладки, одягання і зняття протичумного костюму;

- забір біологічного матеріалу при наявності у померлого інфекційного захворювання або підозрі на нього;
- підготовка біопсійного (операційного) матеріалу для подальшого морфологічного дослідження.

Схвалено на засіданні кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини

"30" серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

Боднар Я.Я.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни структурно складається із 2-ох занять, які проводяться за системою "єдиного дня". Кожне заняття включає 3 теми.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- А)** практичні заняття (семінарські заняття);
- Б)** самостійна робота студентів;
- В)** консультації.

Практичні заняття (семінарські заняття) передбачають детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з викладачем і формування вміння та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань та вирішення ситуаційних задач.

Самостійна робота студентів передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом, а саме самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Консультації (індивідуальні або групові) проводяться з метою допомоги студентам з'ясувати та роз'яснити складні для самостійного осмислення питання, вирішити складні проблеми, які виникли при самостійному опрацюванні навчального матеріалу при підготовці до практичного заняття, підсумкового заняття або перед іспитом.

При вивченні дисципліни використовують адекватні методи навчання.

За джерелами знань використовують методи навчання:

- словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж;
- наочні – демонстрація, ілюстрація;
- практичні – практична робота, вирішення задачі.

За характером логіки пізнання використовуються методи:

- аналітичний,
- синтетичний,
- аналітико-синтетичний,
- індуктивний,
- дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи:

- проблемний,
- частково-пошуковий,
- дослідницький.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАНЯТТЯ 1. Завдання патологоанатомічної служби та її місце в системі охорони здоров'я. Основна патологоанатомічна документація. Побудова патологоанатомічного діагнозу, клініко-патологоанатомічного епікризу, порядок заповнення лікарського свідоцтва про смерть. Розтин померлого у випадку смерті від недуг терапевтичного профілю

Конкретні цілі:

- Засвоїти основні принципи організації патологоанатомічної служби в Україні.
- Опанувати методику оформлення протоколу розтину і видачі лікарського свідоцтва про смерть.
- Знати особливості та методику проведення розтину і оформлення патологоанатомічної документації у випадках смерті, пов'язаної з терапевтичною патологією.

Тема 1

Завдання патологоанатомічної служби. Методи в практичній патологічній анатомії. Організація роботи і документація патологоанатомічного відділення (бюро). Завдання та функції патологоанатомічного бюро. Організаційна структура патологоанатомічного бюро. Штати, посадові обов'язки медичного персоналу патологоанатомічного бюро.

Тема 2

Структура і логіка формування клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складові компоненти патологоанатомічного діагнозу. Поняття про основне захворювання, ускладнення основного захворювання, супутні захворювання. Поняття про комбіноване основне захворювання: конкуруючі захворювання, поєднані та фонові захворювання. Поняття про безпосередню причину смерті. МКХ-10 та номенклатура захворювань. Особливості формулювання діагнозу при наявності оперативного втручання, лікарських помилок та невірних дій. Порівняння і співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Правила оформлення лікарського свідоцтва про смерть.

Тема 3

Правила і вимоги до написання протоколу патологоанатомічного дослідження. Складові частини протоколу розтину. Особливості оформлення паспортної, описової частини протоколу розтину. Структура і правила формулювання клініко-патологоанатомічного епікризу.

Особливості техніки розтину померлого при терапевтичній патології. Основні причини смерті хворих при серцево-судинних, ревматичних, цереброваскулярних, нефрологічних, захворюваннях, при патології органів дихання, шлунково-кишкового тракту, ятрогеніях.

ЗАНЯТТЯ 2. Особливості проведення патологоанатомічного дослідження у випадку смерті від інфекційної, хірургічної, акушерсько-гінекологічної патології. Особливості клініко-анатомічного аналізу та організації розтинів у педіатричній практиці. Роль патологоанатомічної служби у контролі за якістю лікувально-профілактичної роботи, підготовка і проведення клініко-патологоанатомічних конференцій. Методи біопсійного дослідження біологічного матеріалу.

Конкретні цілі:

- Знати особливості та методику проведення розтину і оформлення патологоанатомічної документації у випадках смерті від інфекційних, хірургічних, акушерсько-гінекологічних недуг.

- Ознайомитися з особливостями клініко-анатомічного аналізу, організації розтинів, методикою виконання патологоанатомічного дослідження і оформленням патологоанатомічної документації у педіатричній практиці.
- Зрозуміти роль патологоанатомічної служби у контролі за якістю лікувально-профілактичної роботи.
- Знати основні принципи та методики виконання біопсійних досліджень.

Тема 4

Техніка розтину тіла померлого при інфекційній патології Правила і вимоги до написання протоколу патологоанатомічного розтину трупа при інфекційній патології. Основні причини смерті при інфекційних хворобах.

Особливості техніки розтину тіла померлого при хірургічній та акушерсько-гінекологічній патології та основні причини смерті при оперативних втручаннях та смерті породіль. Особливості клініко-анатомічного аналізу у випадку смерті від хірургічної та акушерсько-гінекологічної патології. Особливості оформлення патологоанатомічного діагнозу при ятрогеніях. Кодування за МКХ-10 хірургічної та акушерської патології, випадків смертності після лікарських маніпуляцій.

Техніка розтину плода, померлого новонародженого, дитини; особливості формулювання патологоанатомічного діагнозу та написання протоколу патологоанатомічного розтину в таких випадках. Оформлення лікарського свідоцтва про перинатальна смерть, кодування за МКХ-10 дитячої патології та смертності. Особливості клініко-анатомічного аналізу випадків антенатальної і дитячої смертності.

Захист навчального протоколу патологоанатомічного дослідження.

Тема 5

Співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Причини і категорії розбіжностей клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Завдання клініко-патологоанатомічної конференції. Принципи і порядок організації клініко-патологоанатомічних конференцій. Значення клініко-патологоанатомічних конференцій у роботі лікувальних закладів.

Тема 6

Визначення поняття "біопсія", види біопсій. Покази до проведення біопсії, значення для встановлення клінічного діагнозу. Техніка виконання біопсій. Правила доставки біопсійного матеріалу до гістологічної лабораторії. Етапи обробки біопсійного матеріалу, їх тривалість. Планові і термінові (cito) біопсії. Правила взяття матеріалу для біопсійного дослідження при різних захворюваннях. Правила та термін зберігання біопсійного матеріалу, оформлення відповідної документації.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студента	ІРС
Тема 1. Завдання патологоанатомічної служби. Методи в практичній патологічній анатомії. Організація роботи і документація патологоанатомічного відділення (бюро). Завдання та функції патологоанатомічного бюро. Організаційна структура патологоанатомічного бюро. Штати, посадові обов'язки медичного персоналу патологоанатомічного бюро.	–	2	1	–
Тема 2. Структура і логіка формування клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складові компоненти патологоанатомічного діагнозу. Поняття про основне захворювання, ускладнення основного захворювання, супутні захворювання. Поняття про комбіноване основне захворювання: конкуруючі захворювання, поєднані та фонові захворювання. Поняття про безпосередню причину смерті. МКХ-10 та номенклатура захворювань. Особливості формування діагнозу при наявності оперативного втручання, лікарських помилок та невірних дій. Порівняння і співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Правила оформлення лікарського свідоцтва про смерть.	–	2	–	–
Тема 3. Правила і вимоги до написання протоколу патологоанатомічного дослідження. Складові частини протоколу розтину. Особливості оформлення паспортної, описової частини протоколу розтину. Структура і правила формування клініко-патологоанатомічного епікризу. Особливості техніки розтину померлого при терапевтичній патології. Основні причини смерті хворих при серцево-судинних, ревматичних, цереброваскулярних, нефрологічних, захворюваннях, при патології органів дихання, шлунково-кишкового тракту, ятрогеніях.	–	2	–	–
Тема 4. Техніка розтину тіла померлого при інфекційній патології. Правила і вимоги до написання протоколу патологоанатомічного розтину трупа при інфекційній патології. Основні причини смерті при інфекційних хворобах. Особливості техніки розтину тіла померлого при хірургічній та акушерсько-гінекологічній патології та основні причини смерті при оперативних втручаннях та смерті породіль. Особливості клініко-анатомічного аналізу у випадку смерті від хірургічної та акушерсько-гінекологічної патології. Особливості оформлення патологоанатомічного діагнозу при ятрогеніях. Кодування за МКХ-10 хірургічної та акушерської патології, випадків смертності після лікарських маніпуляцій. Техніка розтину плода, померлого новонародженого, дитини; особливості формування патологоанатомічного діагнозу та написання протоколу патологоанатомічного розтину в таких випадках. Оформлення лікарського свідоцтва про перинатальна смерть, кодування за МКХ-10 дитячої патології та смертності. Особливості клініко-анатомічного аналізу випадків антенатальної і дитячої смертності. Захист навчального протоколу патологоанатомічного дослідження.	–	2	–	–
Тема 5. Співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Причини і категорії розбіжностей клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Завдання клініко-патологоанатомічної конференції. Принципи і порядок організації клініко-патологоанатомічних конференцій. Значення клініко-патологоанатомічних конференцій у роботі лікувальних закладів.	–	2	–	–
Тема 6. Визначення поняття "біопсія", види біопсій. Покази до проведення біопсії, значення для встановлення клінічного діагнозу. Техніка виконання біопсій. Правила доставки біопсійного матеріалу до гістологічної лабораторії. Етапи обробки біопсійного матеріалу, їх тривалість. Планові і термінові (cito) біопсії. Правила взяття матеріалу для біопсійного дослідження при різних захворюваннях. Правила та термін зберігання біопсійного матеріалу, оформлення відповідної документації.	–	2	2	–
ВСЬОГО ГОДИН	–	12	3	–

7. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ практичного заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Тема 1.1. Завдання патологоанатомічної служби. Методи в практичній патологічній анатомії. Організація роботи і документація патологоанатомічного відділення (бюро). Завдання та функції патологоанатомічного бюро. Організаційна структура патологоанатомічного бюро. Штати, посадові обов'язки медичного персоналу патологоанатомічного бюро.	6
	Тема 1.2. Структура і логіка формування клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Складові компоненти патологоанатомічного діагнозу. Поняття про основне захворювання, ускладнення основного захворювання, супутні захворювання. Поняття про комбіноване основне захворювання: конкуруючі захворювання, поєднані та фонові захворювання. Поняття про безпосередню причину смерті. МКХ-10 та номенклатура захворювань. Особливості формулювання діагнозу при наявності оперативного втручання, лікарських помилок та невірних дій. Порівняння і співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Правила оформлення лікарського свідоцтва про смерть.	
	Тема 1.3. Правила і вимоги до написання протоколу патологоанатомічного дослідження. Складові частини протоколу розтину. Особливості оформлення паспортної, описової частини протоколу розтину. Структура і правила формулювання клініко-патологоанатомічного епікризу. Особливості техніки розтину померлого при терапевтичній патології. Основні причини смерті хворих при серцево-судинних, ревматичних, цереброваскулярних, нефрологічних, захворюваннях, при патології органів дихання, шлунково-кишкового тракту, ятрогеніях.	
2	Тема 2.1. Техніка розтину тіла померлого при інфекційній патології. Правила і вимоги до написання протоколу патологоанатомічного розтину трупа при інфекційній патології. Основні причини смерті при інфекційних хворобах. Особливості техніки розтину тіла померлого при хірургічній та акушерсько-гінекологічній патології та основні причини смерті при оперативних втручаннях та смерті породіль. Особливості клініко-анатомічного аналізу у випадку смерті від хірургічної та акушерсько-гінекологічної патології. Особливості оформлення патологоанатомічного діагнозу при ятрогеніях. Кодування за МКХ-10 хірургічної та акушерської патології, випадків смертності після лікарських маніпуляцій. Техніка розтину плода, померлого новонародженого, дитини; особливості формулювання патологоанатомічного діагнозу та написання протоколу патологоанатомічного розтину в таких випадках. Оформлення лікарського свідоцтва про перинатальна смерть, кодування за МКХ-10 дитячої патології та смертності. Особливості клініко-анатомічного аналізу випадків антенатальної і дитячої смертності. Захист навчального протоколу патологоанатомічного дослідження.	6
	Тема 2.2. Співставлення клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Причини і категорії розбіжностей клінічного та патологоанатомічного діагнозів. Завдання клініко-патологоанатомічної конференції. Принципи і порядок організації клініко-патологоанатомічних конференцій. Значення клініко-патологоанатомічних конференцій у роботі лікувальних закладів.	
	Тема 2.3. Визначення поняття "біопсія", види біопсій. Покази до проведення біопсії, значення для встановлення клінічного діагнозу. Техніка виконання біопсій. Правила доставки біопсійного матеріалу до гістологічної лабораторії. Етапи обробки біопсійного матеріалу, їх тривалість. Планові і термінові (cito) біопсії. Правила взяття матеріалу для біопсійного дослідження при різних захворюваннях. Правила та термін зберігання біопсійного матеріалу, оформлення відповідної документації.	
РАЗОМ		12

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Тема	Кількість годин
1	Деонтологічні аспекти роботи патологоанатома	1
2	Сучасні методики патогістологічного дослідження біопсійного матеріалу	2
РАЗОМ		3

10. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ РОБІТ – не передбачено

11. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

12. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ – не передбачено

13. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ВНЕСЕНИХ У МАТРИКУЛИ – не передбачено

14. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (ІРС)

1. Складання кросвордів, ребусів, шарад, загадок із відповідних розділів навчальної дисципліни.
2. Участь у роботі студентського наукового гуртка та виступи на наукових форумах.
3. Виготовлення ламінованих таблиць з відповідних тем розділів дисципліни.
4. Виготовлення електронних презентацій з відповідних тем розділів дисципліни.
5. Підбір відео та аудіо матеріалів із розділів навчальної дисципліни.

15. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні студентів надається перевага стандартизованим методам контролю:

- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- структуровані письмові роботи;
- структурований контроль практичних навичок;
- контроль виконання практичної роботи;
- усне опитування;
- усна співбесіда.

Форми контролю:

Попередній (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль – контроль самостійної роботи студентів щодо вивчення навчальних матеріалів. Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його

завершених етапах. Проводиться у формі заліку з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати складання здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ПО ЗАВЕРШЕННЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік, базується на результатах оцінювання поточної діяльності та виражається за двобальною шкалою: "зараховано" або "не зараховано". Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 116 балів. Для проведення ранжування і виставлення оцінки ECTS середній бал поточної успішності з дисципліни конвертується з 12-бальної у 200-бальну шкалу. Таблиця переведення 12-бальної рейтингової шкали у 200-бальну є наступною:

12- бальна	200- бальна
4	116
4,1	117
4,2	118
4,3	119
4,4	120
4,5	121
4,6	122
4,7	123
4,8	124
4,9	125
5	126
5,1	127
5,2	128
5,3	129
5,4	130
5,5	131
5,6	132
5,7	133
5,8	134
5,9	135

12- бальна	200- бальна
6	137
6,1	138
6,2	139
6,3	140
6,4	141
6,5	142
6,6	143
6,7	144
6,8	145
6,9	146
7	147
7,1	148
7,2	149
7,3	150
7,4	151
7,5	152
7,6	153
7,7	154
7,8	155
7,9	156

12- бальна	200- бальна
8	158
8,1	159
8,2	160
8,3	161
8,4	162
8,5	163
8,6	164
8,7	165
8,8	166
8,9	167
9	168
9,1	169
9,2	170
9,3	171
9,4	172
9,5	173
9,6	174
9,7	175
9,8	176
9,9	177

12- бальна	200- бальна
10	179
10,1	180
10,2	181
10,3	182
10,4	183
10,5	184
10,6	185
10,7	186
10,8	187
10,9	188
11	189
11,1	190
11,2	191
11,3	192
11,4	193
11,5	194
11,6	195
11,7	196
11,8	197
11,9	198
12	200

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінювання поточної успішності проводиться шляхом підрахунку середнього балу поточної успішності по завершенню вивчення дисципліни. При цьому заокруглення ОЦІНКИ здійснюється за схемою:

- у діапазоні від 0 до 0,24 заокруглюється до меншої одиниці;
- у діапазоні від 0,25 до 0,74 заокруглюється до 0,5;
- у діапазоні від 0,75 до 0,99 заокруглюється до більшої одиниці.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОГО (СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ

Оцінювання поточної успішності проводиться за 12-бальною рейтинговою шкалою.

Оцінка за практичне заняття вважається позитивною, якщо вона становить 4,0 і більше балів. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною вказівкою для студентів при вивченні теми практичного (семінарського) заняття.

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу, не виконав практичної роботи, не оформив протокол.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань, виявляє незнання змісту виконання практичної роботи.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, виконав практичну роботу, частково оформив протокол.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання, фрагментарно виконав практичну роботу.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, виконав практичне завдання неповністю.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, характеризує загальні поняття недостатньо, недооформив навчальний протокол патологоанатомічного дослідження.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та термінів, нечітко формулює висновки, орієнтується в методиці виконання практичної роботи, але виконав її не в повному обсязі.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але з незначними помилками.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення, самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності її проведення.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки, оформив протокол практичного заняття, допускаючи незначні помилки при застосуванні наукових термінів і понять.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; в повному об'ємі оформив протокол практичного заняття, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять, самостійно та правильно виконав практичну роботу, без помилок оформив протокол практичного заняття.

Схвалено на засіданні кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини

"30" серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

Боднар Я.Я.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (ІРС)

Бали	Критерії оцінювання
1	Підбір двох відео матеріалів із розділів навчальної дисципліни АБО підбір двох аудіо матеріалів із розділів навчальної дисципліни.
2	Виготовлення електронної презентації з відповідних тем дисципліни АБО виступ на засіданні студентського наукового гуртка.
3	Виготовлення ламінованої таблиці з відповідних тем дисципліни АБО Робота на студентському науковому форумі у вигляді публікації тез.
4	Складання кросворду, ребусу, шаради тощо АБО виступ на студентському науковому форумі у вигляді стендової доповіді.
5	Виступ на студентському науковому форумі у вигляді усної доповіді.
6	Призове місце за участь у роботі наукового форуму.
Примітка: якщо студент приймає участь у двох і більше видах індивідуальної роботи, йому зараховуються бали лише за один вид роботи на його вибір.	

Схвалено на засіданні кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини

"30" серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

Боднар Я.Я.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
0	Виставляється, коли студент виявляє повне незнання змісту виконання роботи.
1 - 3	Виставляється, коли студент виявляє часткове знання змісту виконання роботи.
4 - 6	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується у методиці виконання роботи, виконав її в неповному обсязі, допускаючи грубі помилки.
7 - 9	Виставляється студенту, коли він самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10 - 12	Виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, дає недостатньо повні визначення понять і термінів.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та біологічних термінів, нечітко формулює висновки.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять.

Схвалено на засіданні кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судової медицини

"30" серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

Боднар Я.Я.

16. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова:

1. Боднар Я.Я. Практикум з біопсійно-секційного курсу: Посібник / Я.Я. Боднар, А.М. Романюк, О.Є. Кузів О. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2002. – 188 с.
2. Наказ МОЗ України № 81 від 12.05.1992 р. "Про розвиток та удосконалення патологоанатомічної служби в Україні".
3. Наказ МОЗ України № 435 від 29.05.2013 р. "Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності".
4. Наказ МОЗ України № 417 від 19.08.2004 р. "Про удосконалення дитячої патологоанатомічної служби".
5. Наказ МОЗ України № 179 від 29.03.2006 р. "Про затвердження Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості, Порядку реєстрації живонароджених і мертвонароджених".
6. Наказ МОЗ України № 545 від 08.08.2006 р. "Про впорядкування ведення медичної документації, яка засвідчує випадки народження і смерті".

Допоміжна:

1. Пальцев М.А. Руководство по биопсийно-секционному курсу / М.А. Пальцев, В.Л. Коваленко, Н.М. Аничков. – М. : Медицина, 2002. – 256 с.
2. Романов В.С. Биопсийно-секционный курс: учебное пособие / В.С. Романов, А.А. Артифексова. – Н. Новгород : Изд-во Нижегородской государственной медицинской академии, 2008. – 82 с.
3. Федорина Т.А. Руководство по секционно-биопсийному курсу. – М. : Самара, 2001. – 96 с.
4. Боднар Я.Я. Патоморфологія / Я.Я. Боднар, А.М. Романюк, – Тернопіль : ТДМУ, Укрмедкнига, 2009. – 496 с.
5. Шлопов В.Г. Патологічна анатомія. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 768 с.
6. Струков А.І., Серов В.В. Патологічна анатомія. – Харків: Факт, 1999. – 864 с.

Інформаційні ресурси:

1. http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/index.php?&path=patologanatom/rob_prog/uk/med/lik/ptn/
2. http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/index.php?&path=patologanatom/metod_rozrobky/uk/med/lik/
3. http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/index.php?&path=patologanatom/classes_stud/uk/med/lik/ptn/
4. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/ms_normative_acts
5. <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>